

a artistului de aceea a lui Flaubert. Ea este însă mai curioasă, deoarece meșterul român nu luptă cu banalitatea, căutînd culori și ritmuri... Prin constrîngere, meșterul de școală clasică a dat dialogurile sale chintesențiate, fără un cuvînt de prisos și cu expresivitatea în funcție de adevăr sufletesc, iar nu de culori și ritmuri romantice"⁹.

Comicul caragialesc nu se oprește nici la biciuirea „prostiei prezumțioase”, după cum credea Scarlat Struțeanu¹⁰, nici la zeflemisirea îngăduitoare a unor defecte naționale, după cum se plîngea Mihai Ralea¹¹. Caragiale nu-și bate joc nici de țărani, nici de muncitori, nici de boieri, ci de mica-burghezie și de mitocănimie. Dorința de a scăli o telegramă anonimă, derința ca orice trădare să fie anunțată din timp, sau idealul de a modifica fără să se schimbe nimic, nu exprimă numai „prostie prezumțioasă” și „neseriozitate”, ci discordanța dintre experiența semifeu- dală a societății românești de la mijlocul

⁹ Șerban Cioculescu, *Viața lui I. L. Caragiale*, Editura Fundației, 1940, pp. 428—429.

¹⁰ Scarlat Struțeanu, *Încercare critică asupra comicului dramatic la Caragiale*, București, 1924, pp. 35—38.

¹¹ Mihai Ralea, *Valori*, București, Ed. Fundației, 1935, pp. 128—130.

veacului trecut și expresiile „ultraliberale” ale politicianilor ei. Numai în fața iremediabilului se ivește atitudinea tragică. Remediabilul stîrnește risul, și risul nu se opune seriozității, ci plînsului. Risul lui Caragiale nu e deloc superficial, ci, dimpotrivă, deosebit de grav. Eroii comediilor lui Caragiale mai mult se lasă „vorbiți” de limba „cea nouă” decît o vorbesc ei înșiși, mai mult sînt stăpîniți de ea decît o stăpînesc. „Curat murdar” este doar un exemplu. De aceea o și schimonosesc. De aceea orice traducere e palidă față de original.

Precizînd că „intraductibilitatea unui text poetic înseamnă numai imposibilitatea circulațiunii, nu negarea valorii de creație”¹², Scarlat Struțeanu își încheie astfel lucrarea: „Desigur că nu vom invita pe nimeni să învețe românește numai ca să cunoască pe Caragiale, dar vom avea curajul să spunem că există în poezia românească cel mai pur creator de comic propriu-zis și prestigiul culturii românești nu va pierde prin aceasta”¹³.

Însă relativitatea traductibilității nu înseamnă intraductibilitate. Între tot și nimic există mai mult sau mai puțin. Destinul omului este să înainteze mereu de la mai puțin la mai mult.

¹² Scarlat Struțeanu, op. cit., p. 94.

¹³ Idem, p. 158.

În fiecare vară, numărul spectacolelor prezentate pe scenele litoralului crește, ajungînd, anul acesta, la aproape o mie. După cum ne informa președinta Comitetului pentru cultură și educație socialistă al județului Constanța, OCTAVIA IVAN, în această vară se vor desfășura acțiuni artistice de amploare, cum sînt: Serbările mării, Serile de teatru antic, Zilele muzicii românești, Festivalul de folclor. Teatrele profesioniste vor da, în trei luni, aproximativ 350 de reprezentații. Începînd din 22 iunie, Naționalul bucureștean se află în turnee pe litoral, cu *Gaițele* de Al. Kirîțescu și *Gimnastică sentimentală* de Vasile Voiculescu; se prevede un turneu și în august, cu alte montări. Teatrul de Comedie va prezenta, în iulie, *Peți-*

toarea de Thornton Wilder și *Concurs de frumusețe* de Tudor Popescu. Teatrele Mic, Giulești și „Nottara” anunță cite o montare, în

Vor participa la stagiunea estivală și teatre din țară: Tineretului (Piatra Neamț), Dramatic din Brașov, Dramatic din Galați, Municipal din Ploiești și „A. Davila” din Pitești. Li se va adăuga, bineînțeles, Teatrul Dramatic din Constanța, cu întregul său repertoriu.

Din păcate, notăm și unele „absențe” cum ar fi: Teatrul „Bulandra”, Teatrele Naționale din Cluj-Napoca, Iași, Craiova, Tirgu Mureș, Timișoara, precum și alte teatre din diferite orașe.

Mai este timp pentru a se contracta și alte turnee. Îmbogățirea repertoriului nu poate fi decît în avantajul turiștilor ce vin pe litoral din toate colțurile țării.

S.V.

NOTE

Turnee pe litoral

scurte turnee. La rîndul său, Teatrul „Ion Vasilescu” oferă patru spectacole, urmînd să precizeze care vor fi acestea și programul concret.